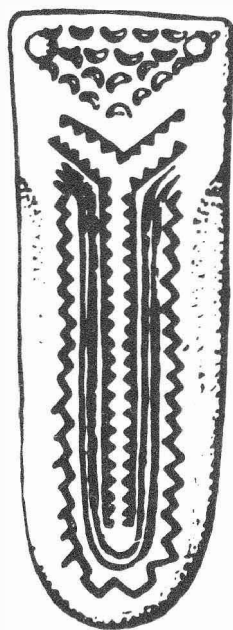

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ

1983

BRNO 1985

Neolithischer Fund aus Hlinsko bei Lipník nad Bečvou / Bez. Přerov/. Südöstlich der Gemeinde Hlinsko fand J. Janča aus Šišma Nr. 77 auf dem Fahrweg der Strasse Hlinsko-Kladnský einen kurzen Schulleistenkeil. Dieser lag in einer Erdscholle, die vom Rad eines Traktors, beim Herausfahren vom einem nördlich der Strasse liegenden Feld abfiel.

SÍDLIŠTĚ S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU STARŠÍHO STUPNĚ V POPŮVKÁCH /okr. Brno-venkov/

Eliška Kazdová, UJEP Brno, Antonín Přichystal, ÚÚG Brno
/Obr. 16, 17/

Na katastru obce Popůvky v trati "Pod šípem" byly zjištěny na podzim r. 1983 jámy narušené orbou. Rozorané povrchy jam se nacházely na ploše jižně a jihozápadně od rybníka až k silnici /E 15/ vedoucí na Vel. Bíteš a Jihlavu. Povrchovým sběrem se získalo několik desítek kusů štípané a broušené industrie, zlomků moravské malované keramiky a ojediněle též fragmenty lineární a šárecké keramiky. V uvedené trati prováděl před lety výkopy J. Mikulášek; menší část materiálu z jeho výzkumu je uložena v Moravském muzeu v Brně pod inv. č. 83.515-83.571 a 90.233-90.236¹.

Jeden z nejvíce narušených objektů nedaleko silnice byl v září 1983 prokopán. Při povrchu se jevil jako tmavá skvrna nepravidelného kruhovitěho tvaru o \varnothing 193 cm. Stěny s několika výklenky přecházely zvolna v nerovné dno, které se objevilo již v hloubce 76 cm od dnešní úrovně. Tmavošedá výplň objektu měla místy jemnou popelovitou strukturu. Obsahovala obvyklý inventář běžných lengyelských sídlištních objektů: zlomky keramiky, štípanou a broušenou industrii, kousky přírodního barviva, zvířecí kosti /45 ks/a mazanici.

V souboru keramiky převažovaly silnostěnné fragmenty se špatně zachovalou malbou. Jen v několika vzácných případech lze rozpoznat motivy malované ornamentace /obr. 16:2, 10, 12, 13/. Pro chronologické určení materiálu je důležitá přítomnost zlomků s rýsovanou ornamentací /obr. 16:1-4, 6/, která je důsledně provedena svazkem linií, tj. nejméně třemi souběžnými čarami. Časovému výskytu této výzdobné techniky odpovídají z malovaných prvků elipsy /obr. 16:7, 10, 13; 17:15/ a tzv. tělíska /obr. 16:12/. Také typologické znaky, pokud je lze z fragmentů určit, souhlasí s chronologickou průkazností ornamentace /obr. 16:8, 11; 17:17/.

Žluté barvivo bylo nalezeno ve třech hrudkách o celkové hmotnosti 50,15 g a červené barvivo pouze v podobě drobných rozptýlených zrníček /2,85 g/. Bílé pigmenty zjištěny nebyly.

V souboru štípané industrie čítajícím 18 kusů byly zastoupeny tři malé zlomky obsidiánu. Nejčastěji se vyskytovaly čepelky a škrabadla z rohovce typu Krumlovský les II /celkem 11 kusů; obr. 17:1-5/ s mnohými petrosilexy. Ojediněle je jako surovina doložena také plazma /křemičité zvětralinny hadů/ západomo-ravského původu. Provenience zbývajících silicidů nebyla určena /přepálené artefakty/. Zásyp objektu dále obsahoval čtyři zlomky broušené industrie; ve třech případech jde o zelené břidlice přinesené pravděpodobně od Želešic /obr. 17:6,7/. Kamenná podložka byla zhotovena ze světlého granitoidu, pocházejícího z brněnského masívu.

Zmíněné charakteristické znaky keramiky, zvláště její výzdoby, dovolují zařadit obsah jámy do starší fáze /Ia/ kultury s moravskou malovanou keramikou. Odpovídá tomu také přítomnost obsidiánu. Nově získaný materiál se ve všech podstatných rysech shoduje s inventářem nalezeným v uvedené trati již dříve². Lokalita v Popůvkách "Pod šípem" patří k dokladům starší fáze Ia kultury s MMK, které jsou podle současného stavu výzkumu v okolí Brna vzácnější než sídliště z následující fáze Ib.

Poznámky:

1 E. Kazdová, Nové lokality s moravskou malovanou keramikou staršího stupně na Brněnsku, SPFFBU E 22-23, 1977-1978, 28, pozn. 3.

2 E. Kazdová, Těšetice-Kyjovice I. Starší stupeň kultury s moravskou malovanou keramikou, Brno 1984, tab. 104-106.

Siedlung mit mährischer bemalter Keramik der älteren Stufe in Popůvky / Bez. Brno-venkov/. Im Herbst des Jahres 1983 hat man in der Flur "Pod šípem" gestörte Gruben festgestellt. Das durch Lesefunde gewonnene Material gehört überwiegend der Kultur mit mährischer bemalter Keramik an; unweit des Teiches fand man auch einige Bruchstücke der Linear- und der Šárka-Keramik¹. Eines von den gestörten Objekten mit bemalter Keramik wurde untersucht. Durch die Analyse seines Inhaltes, besonders der Keramik und der Spaltindustrie, wurde bestätigt, dass es in die ältere Phase /Ia/ der Kultur mit mährischer bemalter Keramik gehört.

SÍDLIŠTĚ LIDU S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU U BULHAR /okr. Břeclav/

Tomáš Dočkal, Bulhary, Martin Geisler, AÚ ČSAV Brno

Na podzim 1983 bylo hlubokou orbou porušeno již dříve známé sídliště lidu s moravskou malovanou ke-

ramikou, ležící na katastru obce Bulhary v trati Záhumenkové vinohrady /dříve Kirchberg/¹. Na ploše asi 2 ha bylo po orbě zřetelně patrné přibližně 10 rozsáhlých pravěkých objektů, z nichž získali autoři povrchovým sběrem keramický materiál datovatelný do středního období kultury s MMK. Lokalita je vhodná pro ověření možností, které pro dokumentaci porušených pravěkých sídlišť poskytuje snímkování z leteckého modelu.

Poznámka:

11. Rakovský, Nález moravské malované keramiky v Bulharech /okr. Břeclav/, PV 1977, Brno 1980, 25.

Siedlung mit der mährischen bemalten Keramik in Bulhary /Bez. Břeclav/. Am Kataster der Gemeinde Bulhary, in der Flur Záhumenkové vinohrady, wurden durch Tiefackerung ungefähr 10 Objekte gestört, in den mittleren Zeitabschnitt der Kultur mit MBK datierbar. Die Lokalität ist für Luftaufnahmen geeignet.

OBJEKT S MORAVSKOU MALOVANOU KERAMIKOU V BRNĚ-LÍŠNI /okres Brno-město/

Jana Čižmářová, Muzeum města Brna

Koncem června 1983 nahlásili pracovníci Pozemních staveb Brno narušení pravěkých objektů, zachycených při zemních pracích v prostoru budoucí ulice Popelčkovy. Zjištěné objekty shodného zásypu nemohly být prozkoumány v celém rozsahu a nálezy byly získány pouze z jednoho. Jde o nebohatý keramický materiál pozdního stupně kultury s moravskou malovanou keramikou, štípanou industrií pocházející ze Stránské skály /určení A. Přichystala/ a osteologický materiál, v němž je zastoupen tur domácí, prase domácí a ovce nebo koza /určení L. Peškeho/. Zachycená délka objektu činila 5 m, mísovité zahloubení zasahovalo do hloubky 1 metru.

Objekt mit mährischer bemalter Keramik in Brno-Líšeň /Bez. Brno-město/. Beim Baue der neuen Siedlung wurden vorgeschichtliche Objekte gestört, von denen eines teilweise untersucht worden war. Es enthielt kein reiches keramisches Material, das in die späte Stufe der Kultur mit mährischer bemalter Keramik gehört, steinerne Spaltindustrie von der Stránská skála stammend und osteologisches Material, in dem das Hausrind, Hausschwein und Schaf oder Ziege vertreten sind.

EIN WEITERER FUND DES BRUCHSTÜCKES EINES GESCHLIFFENEN WERKZEUGES AUS BŘEZ- NÍK /Bez. Třebíč/

Pavel Košťuřík, FF UJEP Brno
/Abb. 18:1/

Zur Kollektion geschliffener Steinwerkzeuge aus dieser Gemeinde gehört auch der Fund von der Flur "Šafrance", den T. Dobrovolný im Jahre 1983 tat.

Es ist dies höchstwahrscheinlich der Teil einer Hacke, ziemlich beschädigt und bei der Durchbohrungsstelle entzweigebrochen. Nach den Analogien kann man sie in den Abschnitt von der jüngeren Hälfte der Dauer der Kultur mit Stichbandkeramik bis in den Abschluss des Neolithikums datieren.

FUND EINES AXTBILES AUS KRALICE NAD OSLAVOU /Bez. Třebíč/

Pavel Košťuřík, FF UJEP Brno
/Abb. 18:2/

Im Herbst des Jahres 1983 fanden Schüler der Elementarschule in Březník, M. Chytka und J. Pavlíček in der Flur "v Dolínkách" oder "u Tomanových", in der Nähe der Strasse Brno-Třebíč, ein grosses Axtbeil, das im Nacken durchbogen ist. Ausmasse: L - 20 cm, Br. - 5,6 cm.

Die Fundstelle ist ungefähr 200 m von Chvojnice, des Hauptzuflusses des Flusses Oslava in diesem Raume, entfernt. Längs der Chvojnice schritten offensichtlich Menschen schon in der Prähistorie in unsiedelte Räume vor, wie davon Funde auch von anderen Stellen im Oslava-Gebiet zeugen. Der Fund des Axtbeiles stellt den ältesten Fund vom Kataster der Gemeinde Kralice nad Oslavou vor.

Nach Analogien kann man das Axtbeil in die Neige des mittleren, aber wahrscheinlicher bis in das jüngste Neolithikum datieren.

P ŘEHLED V Ý Z K U M Ů 1983

Vydává:	Archeologický ústav ČSAV v Brně, sady Osvobození 17/19
Odpovědný redaktor:	akademik Josef P o u l í k
Redaktoři:	Dr. A. Medunová, Dr. J. Meduna, Dr. J. Řihovský
Překlady:	Dr. R. Tichý, E. Tichá
Kresby:	A. Krechlerová /pokud není na tabulce uveden jiný autor/
Na titulním listě:	stříbrné nákončí opasku z kostrového hrobu z období stěhování národů v Boroticích /okr. Znojmo/
Tisk:	Moravské tiskařské závody, n.p. Olomouc, závod Gottwaldov, provoz 34 - Kyjov
Evidenční číslo:	ÚVTEL - 73332
Vydáno jako rukopis:	400 kusů - neprodejně